

Sygn. akt **II C 222/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Renata Kopala

Protokolant: Jolanta Bober

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 października 2016r. w R.

sprawy z powództwa **(...) Sp. z o.o. z siedzibą w J.**

przeciwko **A. N. (N.)**

o zapłatę

1) oddała powództwo;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 14.417 zł (czternaście tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia:

Sygn. II C 222/16

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. w J. wnosił o zasądzenie od pozwanego A. N. kwoty 276.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu z ograniczeniem odpowiedzialności do 23 udziałów w spółce (...) Zakład Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. w J. wraz z kosztami postępowania.

Powód uzasadnieniu wskazał, że strony są współnikami w spółce (...) Zakład Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. w J.. Powód pożyczył spółce (...) kwotę 300.000 zł, a zabezpieczeniem tej pożyczki był zastaw na udziałach m. in. pozwanego. Pożyczka nie została zwrócona a pozwany wezwany do zapłaty nie uiścił żadnej kwoty, a na propozycję powoda dotyczącej sprzedaży swoich udziałów propozycji nie przyjął.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów (k. 92) podnosząc nieprawidłowość w udzieleniu pełnomocnictwa oraz podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia wobec pozwanego. Wskazał, że termin zwrotu pożyczki upłynął 15 lutego 2013 roku, a przedawnienie roszczenia nastąpiło w dniu 16 lutego 2016. Wezwanie do próby ugodowej pozwanego A. N. nie przerwało przedawnienia do dłużnika głównego – spółki (...). Podniósł, że nie poręczał on pożyczki udzielonej spółce z o.o. (...), a treść umowy zastawu budzi wątpliwości bowiem w ocenie pozwanego, bowiem to spółka (...) jest zastawcą, a nie pozwany jako współnik.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wspólnikami w spółce (...) na dzień 19 marca 2014 roku byli: : powód (190 udziałów) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) sp. z o.o w Ż. (301 udziałów) , Pozwany A. N. (48 udziałów), J. K. (48 udziałów) i B. J. (1) (24 udziały).

Dowód: lista wspólników –k. 44.

Na mocy umowy pożyczki z dnia 16 lutego 2012 roku powód (...) sp. z o.o. (zwane dalej (...)) pożyczyło spółce (...) kwotę 300.000 zł z terminem zwrotu do dnia 13 lutego 2013 roku.

Dowód: umowa pożyczki –k. 7 -8

W § 4 umowie pożyczki postanowiono, że zabezpieczeniem wszelkich roszczeń pożyczkodawcy będzie umowa zastawu na udziałach w spółce (...) wspólników B. J. (1) (24 udziały) J. K. (23 udziały) i pozwanego A. N. (23 udziały).

W dniu 17 lutego 2012 roku spisano umowę zastawu, w której B. J. (2), J. K. i A. N. ustanowili zastaw na rzecz (...) w celu zabezpieczenia wierzytelności w kwocie 300.000 zł z należnościami ubocznymi wynikającymi z wiążącej (...) i spółkę (...) pożyczki z dnia 16.12.2012 roku. Pod tą umową podpisali się B. J. (1), J. K. i A. N..

Dowód: umowa zastawu –k. 10-12.

Pożyczkobiorca w wymaganym terminie nie zwrócił otrzymanej pożyczki. Pismem z dnia 22 stycznia 2013 roku zwrócił się do powoda o odroczenie terminu spłaty do dnia 15 lutego 2014 roku.

Dowód: pismo pożyczkobiorcy z 22.01.2013 –k. 9.

W związku z brakiem spłaty powód wezwał w dniu 31 lipca 2013 roku udziałowców spółki: B. J. (1), J. K. i A. N. do uiszczenia kwoty 300.000 zł z należnościami ubocznymi.

Dowód: Wezwania do zapłaty –k. 13,14, 15.

Pozwany korespondował z powodem i w dniu 19 sierpnia 2014 roku zaproponował przekazanie powodowi 23 zastawionych jego udziałów w spółce (...) pod warunkiem odkupienia przez powoda lub inny wskazany podmiot od niego pozostałych 25 udziałów w spółce (...) za cenę 823,13 zł za udział oraz pokrycie kosztów z tym związanych.

Dowód: pismo pozwanego z 19.08.14 r. –k. 38.

Na powyższą propozycję powód nie wyraził zgody. Jednocześnie pozostali wspólnicy J. K. i T. J. (spadkobiercy zmarłego B. J. (2)) wyrazili zgodę na przeniesienie ich udziałów w spółce objętych zastawem i zwolnienie ich tym samym od odpowiedzialności za zobowiązania pożyczkowe spółki (...).

Dowód: pisma T. J. –k.42, J. K. –k. 43.

Po uzyskaniu zgody Zgromadzenia Wspólników (uchwała nr 2 z 30 października 2014r) na sprzedaż zastawionych udziałów pozwanego powód poinformował go o wyznaczeniu terminu dokonania czynności u notariusza na dzień 02 marca 2015, na który to termin pozwany A. N. się nie stawił. Natomiast T. J. i J. K. w dniu 02 marca 2015 roku zawarli umowę poręczenia pożyczki z dnia 16 lutego 2012 do kwoty 12.000 zł (T. J.) i do kwoty 11.500 zł (J. K.) z zaznaczeniem, że poprzez zapłatę należności wygasną wszelkie ich zobowiązania względem wierzyciela.

Jednocześnie w wyznaczonym terminie stawili się u notariusza i sprzedali swoje udziały (24 –T. J. i 23 –J. K.) za kwotę nominalną po 500 zł za 1 udział.

Dowód; umowy poręczenia –k. 16-19, umowa sprzedaży udziałów z notarialnym poświadczeniem podpisu –k. 20-25.

Pozwany A. N. ponowił poprzednią propozycję przy czym powód poinformował go, że nie może odkupić pozostałych jego pozostałych niezastawionych udziałów w spółce bo nie posiada na to zgody Zgromadzenia Wspólników.

W dniu 14 kwietnia 2015 roku powód wystąpił z wnioskiem przeciwko A. N. o zaważanie do próby ugodowej, do której po wyznaczeniu posiedzenia przez Sąd Rejonowy w Jastrzębiu – Zdroju w dniu 12 sierpnia 2015 roku nie doszło.

Dowód: w aktach Sądu Rejonowego w Jastrzębiu- Zdroju I Co 845/15 wniosek z kopertą 205, k. 56, protokół posiedzenia –k. 62.

W dniu 10 marca 2016 roku powód i pożyczkobiorca (...) sp. z o.o. w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej zawisłej przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu-Zdroju sygn. I Co 2412/15 zawarli ugodę mocą której pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu udzielonej pożyczki w pozostałej kwocie 264.000 zł z odsetkami i należnościami ubocznymi w ratach: do 30 września 2016 roku w wysokości 32.000 zł a resztę należności zobowiązał się spłacić w comiesięcznych ratach po 15.000 zł w okresie od 31 marca (...) do 31 października 2020r, przy czym w razie jakiegokolwiek uchybienia w terminie przez dłużnika cała wierzytelność staje się natychmiast wymagalna.

Dowód: protokół posiedzenia – k. 107,108 akt

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedstawionych przez strony oddalając wnioski powoda o przesłuchanie świadków M. S. i J. K. albowiem w sytuacji istnienia dowodowych dokumentów na okoliczność istnienia zobowiązania i jego wysokości dowód z zeznań świadków doznaje ograniczeń. Nie zaistniały też przesłanki z art. 246 kpc uzasadniające przesłuchanie świadków.

Sąd zważył:

Bezsporny i wykazany jest fakt zawarcia między powodem, a spółką (...) umowy pożyczki na kwotę 300.000 zł . Zabezpieczeniem tej umowy zgodnie z §4 umowy był zastaw na udziałach trzech udziałowców.

Celem zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wspólnik może obciążyć udział prawem, na mocy którego wierzyciel będzie mógł dochodzić zaspokojenia z udziału, bez względu na to, kto będzie udziałowcem z danego udziału oraz z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi udziałowca. Stronami umowy ustanowienia zastawu na udziale będą: występujący w roli zastawcy, udziałowiec oraz będący zastawnikiem wierzyciel pragnący uzyskać zabezpieczenie. Zastawca może przy tym być dłużnikiem osobistym wierzyciela, występować w charakterze poręczyciela lub osoby trzeciej. Do zastawu na prawach stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zastawu na rzeczach ruchomych (art. 328 k.c.) a zgodnie z regulacją art. 329 § 1 k.c. do ustanowienia zastawu na udziale stosuje się odpowiednio przepisy o przeniesieniu udziału, przy czym w myśl przepisów kodeksu cywilnego umowa o ustanowieniu zastawu powinna być zawarta na piśmie z datą pewną. Ponieważ w niniejszej sprawie chodzi o ustanowienie zastawu na udziałach w spółce prawa handlowego przepisami szczególnymi regulującymi formę zastawu będą przepisy kodeksu spółek handlowych.

Zgodnie z art. 180 kodeksu spółek handlowych (ksh) umowa zastawu gdy chodzi o zastawienie udziału lub jego części powinna być zawarta w formie pisemnej z notarialnie poświadczonymi podpisami osób ją zawierających (art. 180 ksh w wersji obowiązującej w dniu zawierania umowy zastawu jak i obecnie przewidywał, że: „Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz jego zastawienie powinno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.”). W spółce z o.o. umowa ustanowienia zastawu zwykłego wymaga formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, co wypełnia zarazem nakaz opatrzenia umowy datą pewną (art. 329 § 1 k.c. w zw. z art. 180 k.s.h.), art. 180 k.s.h. nie zastrzega konsekwencji niezachowania przewidzianej w nim formy czynności prawnej. Ma tu jednak zastosowanie art. 73 § 2 k.c. stanowiący, że jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej inną formę szczególną, niż forma pisemna, czynność dokonana bez zachowania tej formy jest nieważna.

Faktu notarialnego poświadczenia podpisów osób zawierających umowę zastawu z dnia 17 lutego 2012 roku powód nie wykazał a rolą Sądu nie jest wyręczenie strony działającej przez profesjonalnego pełnomocnika w przedstawianiu dowodów, z których wywodzi skutki prawne.

Umowa pożyczki zawarta została w formie pisemnej natomiast jeśli chodzi o umowę zastawu z dnia 17. 02.2012 to powód przedstawił jedynie kserokopię pisemnej umowy zastawu niepotwierdzonej za zgodność przez pełnomocnika powoda. Z przedstawionej kserokopii umowy tej nie wynika by została ona zawarta w przewidzianej prawem formie.

Skoro nie została zachowana wymagana ustawą szczególna forma umowy zastawu to zgodnie z art. 73 § 2 kc umowa ta musi być traktowana jako nieważna, a skoro tak to roszczenie powoda powinno zostać oddalone co też Sąd uczynił w punkcie 1 wyroku.

Na marginesie podnieść należy, że umowa zbycia udziałów dokonana przez T. J. i J. K. została zawarta w prawidłowej formie i prawidłowość formy została przez powoda wykazana, natomiast z przedstawionych przez powoda kserokopii umowy zastawu z 17 lutego 2012 roku nie można wnioskować czy forma przewidziana prawem przy zawieraniu umowy zastawu została zachowana czy też nie.

Sąd nie podziela zarzutu przedawnienia podnoszonego przez pozwanego. Zgodnie z art. 317 kc w zw. z art. 328 kc przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej zastawem nie narusza uprawnień zastawnika do uzyskania zaspokojenia z rzeczy (prawa) obciążonej. Dlatego powoływanie się pozwanego na przedawnienie wierzytelności przysługującej powodowi względem pożyczkobiorcy jest w stosunku do zastawcy nieskuteczne.

Niemniej należy wskazać podkreślić, również i to, że zakres zastawu, jest zawsze taki sam jak zakres wierzytelności. Jeżeli zastawca nie jest dłużnikiem, to zakres ten nie może ulec zwiększeniu po ustanowieniu zastawu na skutek czynności prawnej zawartej przez wierzyciela z dłużnikiem. Zastawca, niebędący dłużnikiem osobistym, może podnosić wobec zastawnika zarówno zarzuty, których źródłem jest umowa zastawnicza, jak i te, które wynikają ze stosunku prawnego będącego źródłem wierzytelności zabezpieczonej zastawem, wreszcie zarzuty, wynikające ze stosunku osobistego łączącego go z zastawnikiem

Powód przedstawił dowody, z których wynika, że między pożyczkodawcą a pożyczkobiorcą została zawarta ugoda sądowa w postępowaniu o zawezwaniu do próby ugodowej, w której spółka (...) zobowiązała się do zwrotu świadczeń z tytułu pożyczki częściowo w terminie do 30 września 2016 roku i w późniejszych ratach płatnych do 31 października 2020 roku.(k. 107, 108)

Ugoda ta przedłużała termin zapłaty długu, w związku z czym na dzień wniesienia pozwu w niniejszej sprawie wierzytelność powoda w stosunku do spółki (...) nie była wymagalna i powód udzielił spółce (...) „przedłużenia terminu zapłaty”. Skoro wierzytelność powoda nie była wymagalna w stosunku do dłużnika głównego to tym bardziej wierzytelność wynikająca z zastawu pozwanego nie była wymagalna. Wprawdzie z ugody wynika, że w razie jakiegokolwiek uchybienia w terminie przez dłużnika cała wierzytelność staje się natychmiast wymagalna, ale tej okoliczności powód nie podniósł i nie wykazał.

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd doszedł do prze konania że roszczeni powoda nie zasługuje na uwzględnienie i powództwo oddalił. O kosztach postępowania Sąd orzekł w myśl art. 98 kpc i zasądził na rzecz pozwanego zgodnie z §7 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku koszty zastępstwa procesowego pozwanego w kwocie 14.400 powiększone o opłatę od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Sędzia: